

Bij belegering komt anno 2010 nodige kijken

Betere naleving Wecg door voorlichting

Argeloos dreuntel Jacoba van Beieren met haar gevolg op een zomerse julidag op de ruime binnenplaats van kasteel Teylingen. Nietsvermoedend van het Kabeljauws beleg dat weldra gaat beginnen en van het bezoek van de VROM-Inspectie. De inspectie toonde zich tevreden: de belegering voldoet aan alle voorschriften van de Wet explosieven civiel gebruik (Wecg).

Mogelijk is dit goed gedrag van de Hoeken en Kabeljauwen te danken aan het voorlichtingstraject dat de VROM-Inspectie heeft ingezet nadat de naleving van de Wecg een aantal jaren geleden belabberd bleek. Onbekendheid met deze wet was grotendeels de reden. De drie kanoniers bij de Ruïne van Teylingen in Sassenheim weten wel van wanten. Ze verzorgen vaker het kanonsvuur op re-enactment evenementen, waar historische verenigingen veldslagen en belegeringen naspelen. Terwijl de kruitdampen optrekken, vertelt een van de mannen: „Het buskruit wordt ook op dit terrein achter slot en grendel bewaard.” Dat constateerde ook VROM-inspecteur René Bor. En nog veel meer dan dat. „We controleren de CE-markering op het buskruit, het register van transacties, de overbrengingsvergunning - en mogelijke restricties - en de erkenning die iedereen die werkt met explosieven moet hebben. Daarnaast bekijken we de hele situatie: de opslag van de explosieven, de afzettingen voor het publiek en de richting waarin de kanonnen staan.”

De opslag van de munitie behoeft overigens minder zorg. De handkanonnen zijn geladen met doten wol, plukken

gras zorgen voor de druk in de twee grote kanonnen. Toch blijft bij het afvuren voorzichtigheid geboden (zie kader).

Veel publiek

De sector Cultuur en Recreatie is een vreemde eend tussen de branches die explosieven voor civiele toepassingen gebruiken. Dat zijn onder meer de mijnbouw, de olie- en gaswinning, de bouw, lasbedrijven en de afvalverbranding. In Nederland betreft het in totaal acht branches, tweehonderd organisaties en vijftig ton explosieven per jaar. Daarmee zijn dus ook zo'n tweehonderd gemeenten betrokken, aldus Johan van Ee, projectleider/adjunct inspecteur van de VROM-Inspectie, programma Veiligheidstoezicht. „Op de sector cultuur en recreatie zijn we extra alert; meestal is bij dit soort evenementen veel publiek aanwezig en vinden deze incidenten plaats. Een heel andere situatie dan het dagelijks in een afgesloten omgeving met explosieven reinigen van ketels.”

Perspectief van doelgroep

Alle branches die explosieven civiel gebruiken kunnen in 2011 rekenen op bijzondere aandacht van de VROM-Inspectie, kondigt Van Ee aan. Dat is

het sluitstuk van een eerder ingezet voorlichtingstraject. Aanleiding was een onderzoek in 2007 waaruit bleek dat 90 procent van de gecontroleerde gevallen niet beschikte over de juiste vergunningen. In veel gevallen bleek onbekendheid met de wet de oorzaak. Reden voor het ontwikkelen van communicatiemateriaal zoals de 'Handreiking explosieven' en de 'Circulaire opslag ontplofbare stoffen', die beide in 2009 verschenen. Met de Handreiking wil de inspectie handvatten bieden voor de beoordeling, de vergunningverlening en -intrekking en de handhaving. Specifieke situaties worden vanuit het perspectief van een bepaalde doelgroep beschreven, ondersteund door stappenplannen, voorbeelden en praktijksituaties. Onder meer de ruimtelijke inpassing van de opslag van explosieven, de overbrengingsvergunning en de erkenning komen aan bod. Bij de ontwikkeling van de publicaties waren diverse instanties betrokken. Van Ee: „Bedrijven willen graag meewerken, om een vinger in de pap hebben, maar ook om bij te dragen aan een bruikbare, praktische handreiking. De politie heeft de module over de erkenning voor haar rekening genomen.”

Uit handen derden

Voorkomen van calamiteiten door onjuiste handelingen of ondeugdelijk materiaal is een belangrijk doel van de Wecg. Maar het belang van beveiliging van explosieven om misbruik te voorko-

men is na de terroristische aanslagen in de Verenigde Staten en Europa flink toegenomen. Van Ee: „Inmiddels hangt 90 procent van de eisen in de Wecg samen met security en 10 procent met safety.” De veiligheidseisen - bijvoorbeeld de schokveiligheid – moeten de veiligheid bij gebruik, transport en opslag garanderen, terwijl de beveiligingseisen moeten voorkomen dat explosieven in de handen van derden vallen. Het meest cruciale onderdeel is de ontsteking. „Ontstekingen zijn het lastigste om te

fabriceren. Aan explosieven is gemakkelijk te komen en kleine hoeveelheden zijn al voldoende. Kunstmest (het stikstof erin) is een bekend explosief.”

Met wet uit de voeten

De missie van de VROM-Inspectie om de Wecg toegankelijker te maken loopt bijna ten einde. In oktober staat nog een voorlichtingsbijeenkomst voor overheden en bedrijven op het programma. De helpdesk wordt op 1 oktober overgedragen aan InfoMil. Alle partijen moeten dan met de

wet uit de voeten kunnen, vindt de inspectie. In 2011 zal zij daarop streng toezien. Jacoba, kanonniers, vergunningverleners en handhavers moeten echter ook daarna bij de tijd blijven, want Van Ee verwacht dat de Wecg uiterlijk 2014 wordt herzien. Dat is volgens hem ook nodig, omdat destijds de Europese regels in korte tijd in de Nederlandse wetgeving geïmplementeerd moesten worden, waarbij de uitvoerbaarheid onder druk is komen te staan. Aan de herziene wet zal onder meer een onderdeel beveiliging worden toegevoegd en een aantal onduidelijkheden erin zullen worden opgehelderd. „In artikel 11, lid 3 wordt bijvoorbeeld over ‘specifieke beveiligingseisen’ gesproken. Omdat dit begrip niet nader is gedefinieerd, vragen gemeenten welke eisen ze moeten stellen en waarom.”

Nadere inlichtingen:

- Johan van Ee, VROM-Inspectie, regio Oost, Directie Uitvoering Veiligheidstoezicht, johanvan.ee@minvrom.nl, (026) 3528400.

Tekst en foto: Heidi van de Marel

Explosie in plaats van implosie

Incidenten moeten niet de enige graadmeter zijn voor beleid en handhaving, stelt projectleider Johan van Ee van de VROM-Inspectie. Ongelukken bij civiel gebruik van explosieven zijn echter wel een signaal om explosieven serieus te nemen. Ter lering twee Nederlandse voorbeelden. Bij de Nieuwjaarsduik 2010 in Oldenzaal werd een wethouder getroffen door een kanonskogel uit een haperend kanon dat bij de start werd gebruikt. Door de losse flodder, een prop papier, liep de wethouder die op korte afstand stond een diep gat in zijn been op.

In juli 2008 mislukte de sloop van een bunker in Bilthoven. De beoogde implosie ging mis. Het puin viel niet in de bunker, maar brokstukken belandden in de omliggende wijk en beschadigden woningen en auto's. Uit onderzoek bleek dat bij het installeren van het elektronisch ontstekingsmechanisme delen van de bedrading werden beschadigd, met als gevolg kortsluiting waardoor een aantal ontstekingen niet afging.